

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ)
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ІРПІНЬ)
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. МИКОЛАЇВ)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ (М. КИЇВ)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ (М. РІВНЕ)
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ» (М. КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА» (М. ПОЛТАВА)
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ПОЛТАВА)
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
(М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ)
СІЛЕЗЬКА АКАДЕМІЯ (AKADEMIA SLASKA) (КАТОВИЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (UNIVERSITY OF ZIELONA GORA)
(ЗЕЛЕНА ГОРА, ПОЛЬЩА)
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ СПІЛКИ ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АУДИТУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції

29-30 травня 2026 року
м. Хмельницький

УДК 657:004:330.3
С91

*Рекомендовано до друку науково-технічною радою
Хмельницького національного університету,
протокол № 6 від 22.06.2026 року*

Подані матеріали **I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування в умовах цифрової економіки та глобальних викликів сталого розвитку»**, проведеної 29-30 травня 2026 року, м. Хмельницький. Захід зареєстровано Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (посвідчення № 233 від 2 лютого 2026 р.).

Збережена авторська редакція. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність посилань та ін. несуть автори тез доповідей.

Редакційна колегія:

Богатчик Л.А., канд. екон. наук, доц.;

Овод Л.В., канд. екон. наук, доц.;

Пономарьова Н.А., канд. екон. наук, доц.;

Ченаш В.С., канд. екон. наук, доц.

С91 Сучасні тенденції розвитку обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування в умовах цифрової економіки та глобальних викликів сталого розвитку : зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 29-30 травня 2026 р.). Хмельницький : ХНУ, 2026. 398 с.

УДК 657:004:330.3
Автори тез доповідей, 2026
ХНУ, оригінал-макет, 2026

3	Єрмолаєва М.В., Тютюнник С.В., Яловега Л.В. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	82
4	Овод Л.В., Лозінська Ю.Т. АНАЛІЗ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	87
5	Гуменюк А. Ф., Кравчук О.Ю. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	92
6	Чайковська І.І., Розумний В.І. КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	97
7	Валькова Н.В. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА .	101
8	Валькова Н.В., Мельник Л.О. ОБЛІК НЕРОЗПОДІЛЕНОГО ПРИБУТКУ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	104
9	Джулій Л.В. ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ БАНКУ	107
10	Кобець Д.Л. HR-АНАЛІТИКА У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	111
11	Рачинський О.В. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	115

АНАЛІЗ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

Посилення глобальної конкуренції, сучасні економічні, соціальні та екологічні виклики, цифровізація бізнес-процесів та економіки в цілому, впровадження концепції сталого розвитку в діяльність суб'єктів господарювання зумовлюють необхідність удосконалення системи управління ними. В умовах війни в Україні підприємства стикаються з високим рівнем невизначеності та ризиків, ускладненням і порушенням логістичних ланцюгів, дефіцитом ресурсів. В існуючих реаліях особливо актуалізується потреба швидкої адаптації суб'єктів підприємництва до кризових умов функціонування.

Виклики сучасного середовища зумовлюють необхідність удосконалення управлінських систем підприємств, поглиблення науково-методичного забезпечення побудови комплексної системи управлінського обліку та аналізу сталого розвитку, яка сприятиме формуванню релевантної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Водночас, інтеграція економічних, соціальних та екологічних показників у систему управлінського обліку та аналізу підвищує прозорість господарської діяльності підприємства, дозволяє оцінити ризики та забезпечити його довгострокову фінансову стійкість й конкурентоспроможність.

Крім того, важливим чинником трансформації системи управлінського обліку та аналізу підприємства є необхідність адаптації вітчизняних суб'єктів господарювання до європейських вимог складання корпоративної звітності у сфері сталого розвитку відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1015-р. «Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку» [1]. За цих умов підприємства повинні оприлюднювати звітність відповідно до європейських стандартів сталого розвитку ESRS (European Sustainability Reporting Standards), які передбачають розкриття

інформації про екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності у ESG-звітності [2].

Слід зазначити, що особливого значення набуває саме аналіз сталого розвитку підприємства як складова інформаційно-аналітичної системи управління, оскільки саме він забезпечує оцінку економічної стійкості й конкурентоспроможності, соціальної відповідальності, екологічної ефективності та ESG-ризиків, витрат та інвестицій в діяльності підприємства. Результати аналізу сталого розвитку суб'єкту підприємництва формують інформаційне підґрунтя для підготовки ESG-звітності, оцінки відповідності вимогам ESRS, обґрунтування управлінських рішень і визначення основних стратегічних напрямів довгострокового розвитку (рис.1).

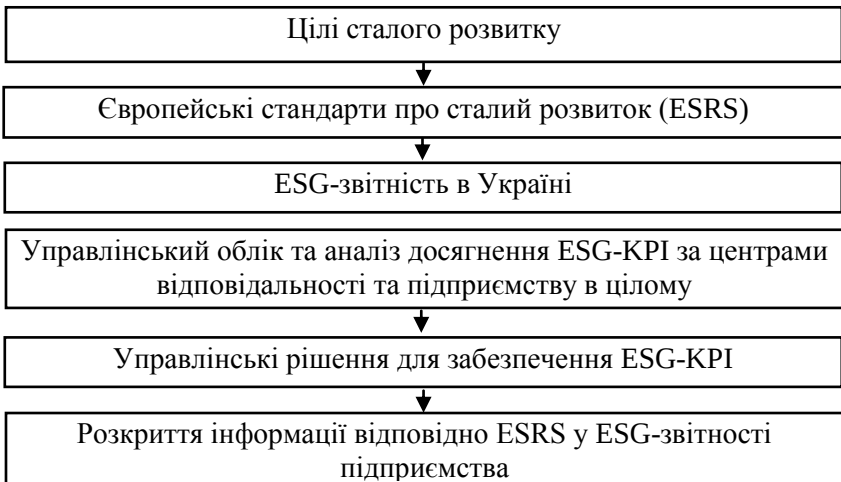

Рис. 1. Порядок формування системи обліково-аналітичного забезпечення прийняття рішень щодо сталого розвитку підприємства та подання ESG-звітності

Будь-які екологічні, соціальні та управлінські заходи, інвестиції, витрати не можуть бути оцінені за загальними підходами, адже їх має бути достатньо задля забезпечення сталого розвитку, збереження ресурсів, мінімізації впливу на клімат, екосистеми та біорізноманіття, а також для фінансування соціальних програм і вдосконалення корпоративного управління. Тому система ESG-показників для

аналізу повинна формувати інформацію про заплановані й фактичні заходи, обсяги інвестицій та витрат, їх необхідності для оцінки внутрішніми та зовнішніми користувачами достатності дій і ресурсів підприємства відповідно до стандартів ESRS.

Доцільно виокремити такі етапи аналізу сталого розвитку підприємства:

1. Визначення мети, завдань та об'єктів аналізу. На цьому етапі визначаються цілі аналізу сталого розвитку, інформаційні потреби системи управління, ідентифікація суттєвості інформації за її видами, коло стейкхолдерів, матриця впливу. Формуються основні напрями оцінки діяльності відповідно до ESG-підходу (відповідно до ESRS 1 «Загальні вимоги», ESRS 2 «Загальні розкриття»): економічний, соціальний, екологічний та управлінський.

2. Формування інформаційної бази для аналізу сталого розвитку. Цей етап передбачає збір та систематизацію фінансової, управлінської, статистичної інформації й нефінансових індикаторів, необхідних для оцінки показників сталого розвитку. Важливим є використання даних фінансової та ESG-звітності, внутрішніх аналітичних звітів і показників відповідно до вимог ESRS.

3. Формування системи показників сталого розвитку. На цьому етапі визначаються ключові показники для оцінки економічної ефективності, соціальної відповідальності, екологічного впливу та якості корпоративного управління. Уся система показників має формувати комплексні, актуальні та порівнювані результати аналізу. Зокрема:

- аналіз ESG-ризиків та можливостей відповідно до ESRS 1 «Загальні вимоги», ESRS 2 «Загальні розкриття»: різновиди ризиків оцінка впливу на діяльність підприємства; фінансові наслідки ESG-ризиків тощо;

- аналіз кліматичних ризиків та викидів відповідно до ESRS E1 «Клімат»: викидів небезпечних речовин; інтенсивності CO₂; кліматичних змін внаслідок діяльності; капітальних витрат на декарбонізацію тощо;

- аналіз енергоспоживання та переходу на відновлювальні джерела енергії (ВДЕ) відповідно до ESRS E1: загальне споживання енергії; частка ВДЕ в діяльності; енергоемність продукції тощо;

- аналіз забруднень відповідно до ESRS E2 «Забруднення»: очищення стічних вод та викидів; утилізація та моніторинг

небезпечних відходів та забруднень; екологічні податки за викиди забруднюючих речовин тощо;

- аналіз водокористування відповідно до ESRS E3 «Водні та морські ресурси»: обсяг спожитої води та її очищення; повторне використання води; водоемність виробництва; екологічний податок за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти тощо;

- аналіз впливу на біорізноманіття відповідно до ESRS E4 «Біорізноманіття та екосистеми»: площа земель під впливом діяльності підприємства; заходи з відновлення біорізноманіття, екологічні ризики, рекультивація земель тощо;

- аналіз використання ресурсів та управління відходами відповідно до ESRS E5 «Використання ресурсів і циркулярна економіка»: переробка та управління відходами, використання вторинної сировини та налагодження вторинного виробництва, розробка та впровадження циркулярної продукції тощо;

- аналіз ESG-інвестицій (з напрямком ESRS E): обсяг «зелених» інвестицій; частка сталого розміру капітальний витрат за ESG-напрямком; рентабельність екологічних проектів тощо;

- аналіз умов праці та персоналу відповідно до ESRS S1 «Власна робоча сила»: чисельність й структура персоналу підприємства; плинність кадрів; соціальні програми, гендерна структура; витрати на навчання; травматизм на виробництві тощо;

- аналіз ланцюгів постачання відповідно до ESRS S2 «Працівники в ланцюгу вартості»: аудит постачальників; ризики в ланцюгу постачання; санкційні перевірки; забезпечення відповідності законодавству, етичним нормам та регуляторним вимогам щодо персоналу тощо;

- аналіз взаємодії з громадами відповідно до ESRS S3 «Громади під впливом»: благодійні внески; підтримка місцевих громад та інфраструктурного розвитку; взаємодія зі стейкхолдерами тощо;

- аналіз споживачів та якості продукції відповідно до ESRS S4 «Споживачі та кінцеві користувачі»: кількість рекламаций продукції; сертифікація продукції та системи контролю якості продукції; гарантійне обслуговування та захист прав споживачів; відповідальний ESG-маркетинг та цифровізація ланцюгів постачання тощо;

- аналіз комплаєнсу та антикорупційної політики відповідно до ESRS G1 «Ділова поведінка»: ESG-аудит та контроль; впровадження

антикорупційних програм; кількість порушень; штрафи; наявність кодексу етики; взаємодія з державними органами тощо;

- інтегральна оцінка ESG-ефективності: розрахунок ESG-індексу підприємства в цілому; рейтинг підприємства в галузі; динаміка показників і порівняння з галуззю тощо.

4. Проведення аналітичної оцінки показників. На цьому етапі здійснюється аналіз динаміки, структури та взаємозв'язків показників сталого розвитку, оцінка ефективності використання ресурсів, рівня ESG-ризиків і впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємства. Застосовування методів порівняльного, факторного, трендового та стратегічного аналізу.

5. Оцінка відповідності принципам сталого розвитку та вимогам ESRS. Цей етап передбачає визначення рівня відповідності діяльності підприємства європейським стандартам звітності, принципам прозорості, екологічної безпеки та соціальної відповідальності. Велике значення на цьому етапі набуває оцінка повноти розкриття інформації у нефінансовій звітності.

6. Виявлення ризиків, факторів впливу, резервів та стратегічних можливостей розвитку підприємства. На основі результатів проведеного аналізу визначаються проблемні аспекти діяльності суб'єкту господарювання, потенційні ESG-ризик, можливі резерви підвищення ефективності та напрями забезпечення довгострокової стійкості підприємства.

7. Узагальнення результатів та підготовка управлінських рішень. Етап передбачає формування аналітичних висновків і рекомендацій для оперативного й стратегічного управління підприємством, удосконалення системи управлінського обліку та аналізу, підготовки ESG-звітності, коригування стратегії відповідно до змін зовнішнього й внутрішнього середовища та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Отже, аналіз сталого розвитку має стати невід'ємною складовою управлінської системи підприємства, орієнтованої на стратегічну стійкість, відповідальність та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Він є ключовим елементом сучасної системи управлінського обліку та формує інформаційну основу для прийняття управлінських рішень, а його впровадження в умовах війни в Україні, цифровізації, переходу до європейських стандартів ESRS забезпечує підвищення прозорості діяльності підприємств.

Література

1. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1015-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

2. Official Journal of the European Union. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 «Amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. L 322/15, 16.12.2022». URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng> (дата звернення: 10.05.2026).

Гуменюк А. Ф., к.е.н., доцент

Кравчук О.Ю., здобувач вищої освіти

Хмельницький інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Сучасні умови господарювання висувають нові вимоги до інформаційного забезпечення управління підприємствами. Ефективність прийняття управлінських рішень значною мірою залежить від якості економічної інформації, її повноти, достовірності та здатності відображати реальний стан суб'єкта господарювання. За таких умов особливого значення набуває фінансова звітність, яка є результатом узагальнення даних бухгалтерського обліку та водночас виступає основою для проведення економічного аналізу.

Відповідно до чинного законодавства України фінансова звітність забезпечує користувачів інформацією про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства [4; 7]. Проте її практичне значення значно ширше за формальне виконання вимог законодавства. Сьогодні фінансова звітність є одним із найважливіших джерел інформації для власників бізнесу, інвесторів, кредиторів, державних органів та інших зацікавлених осіб, які